

KETE MANARUA

Hauora 2024

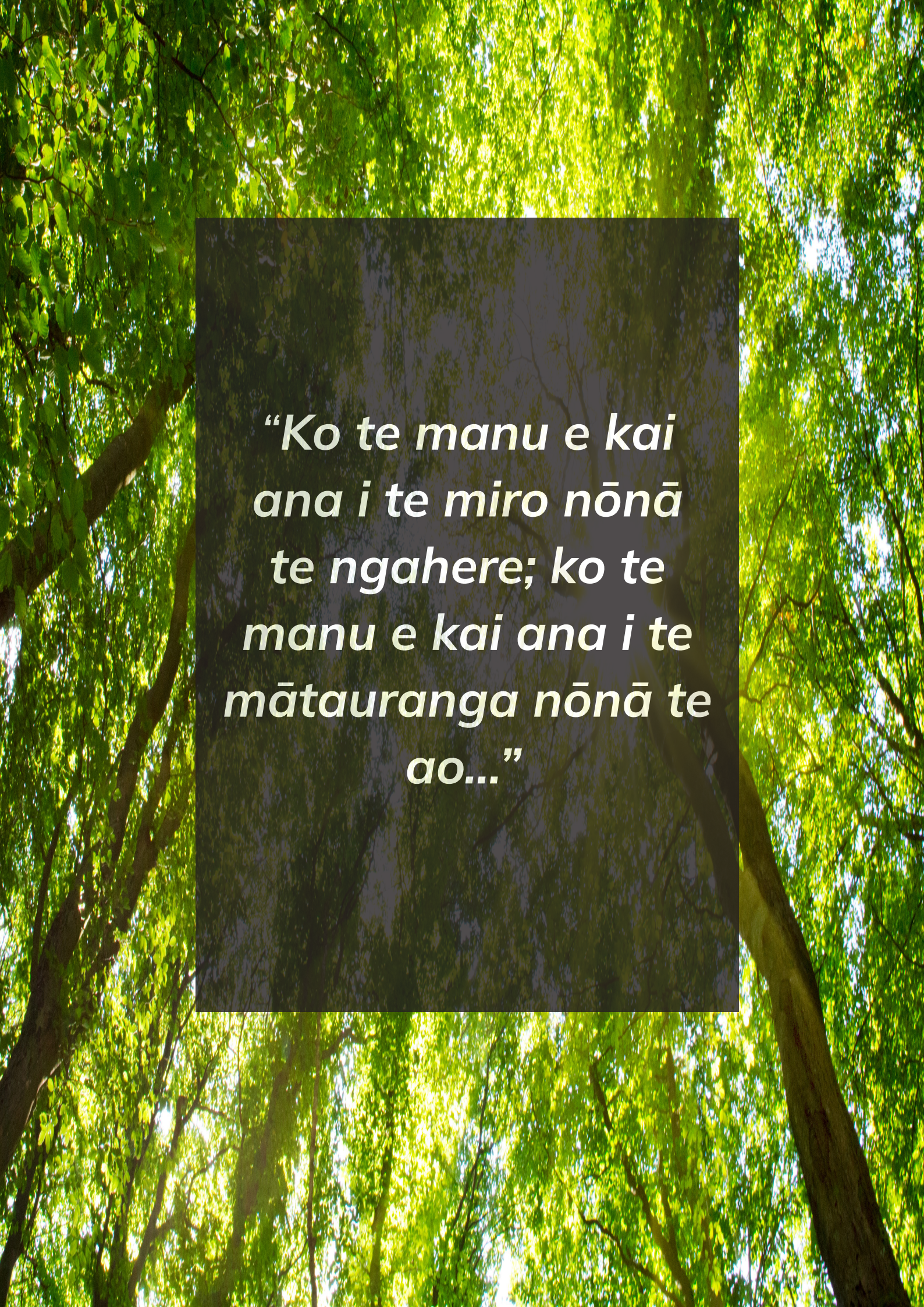
92058 Te tautohu i ngā āhuatanga matua o te kaitiakitanga me te hononga ki te oranga.

WHIWHINGA: 5

92059 Te tautohu i ngā āhuatanga matua o te whanaungatanga me te hononga ki te oranga.

WHIWHINGA: 5

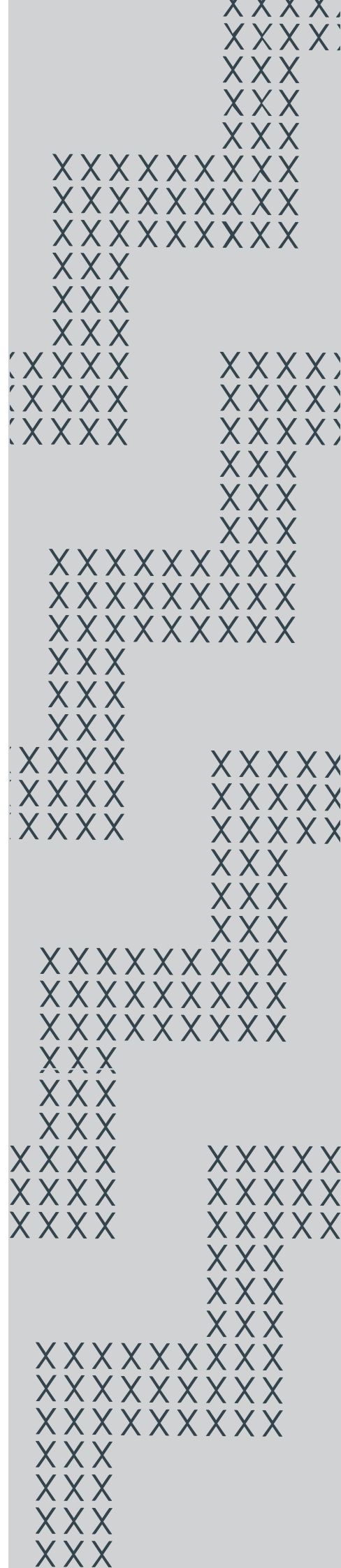
Ka tūwhera a 'MyNZQA' ki te tuku i te Kete Manarua hei te 1 o Oketopa.
Ka kati a 'MyNZQA' hei te 30 o Oketopa, 2024.

*“Ko te manu e kai
ana i te miro nōnā
te ngahere; ko te
manu e kai ana i te
mātauranga nōnā te
ao...”*

Ngā Ihirangi

He Kupu Whakataki	4
Te Motuhēhē o ngā mahi	4
Te Tāpae i te Kete Manarua	5
Tūmahi Aromatawai - 92058	7
Tūmahi Aromatawai - 92059	10
Kupu Taka	12

Kete Manarua

Ka maka te pakapaka, ka ohu te karoro

Kete - ko te kete i pū mai i te pā harakeke me tōna whakapapa.

Manarua – e rua ōna mana. Tuatahi, ko te mana o ngā taonga ka kohikohia me ngā mahi huhua ka whakatutukihia e te ākongā. Tuarua, ko te mana o te ākongā, ko tōna whānau, hapū, me tōna iwi hoki, ko tōna ake mana motuhake tonu.

Te Motuhēhē o ngā mahi

E taea e ngā Ākongā te ako ngātahi, te mahi ngātahi rānei i ētahi atu tāngata hei kohikohi kōrero i ngā puna tautoko huhua. Heoi, me mātua mōhio nei te pouako, nā ngā Ākongā anō ngā mahi i whakarite, i whakatakoto.

Hei akiaki tonu i te hāponotanga o ā rātou mahi katoa me whakamahi anō ngā Ākongā i ā rātou ake kupu, ka mutu, ka kaha hāpai i ngā tikanga tohutoro e whakamana anō ai te puna o te mātauranga.

Mā te mihi e whakaatu, e whakanui hoki i ngā tāngata me ngā puna awhina i puta ai ā rātou nā mahi. Hei tauira:

- He rerenga kupu poto e tohu ana i te pūtakenga mai o tētahi kōrero;
- He rārangi tohutoro i te whārangi whakamutunga o ngā mahi;
- He mihi ki te tangata | puna awhina;
- Ngā momo puna awhina, puna kōrero rānei:
 - » Kōrero ā-waha: he uiui kaumātua, pakeke, rangatira, mātanga rānei;
 - » Ngā pukapuka i whakaputa;
 - » Ngā pukapuka kāore i whakaputa;
 - » Wāhitau ipurangi.

Te Tāpae i te Kete Manarua

Ko ngā tāpaenga Kete Manarua me mahi mā te pūnaha hou (kei te pae ipurangi matua o MyNZQA): [Tāpaetanga pūnaha hou NZQA](#).

E pai ana te tāpae mai i ngā taunakitanga hei kōnae matihiko, ahakoa kōnae oro, kōnae ataata rānei, hei PDF kē rānei, hei kōtuinga rānei o ngā mea e rua. Me he taunakitanga ā-pepa, me matawai, ka tuku ai hei PDF. Me whakakī anō hoki e te kaiako te Pukauhi Kete Manarua mō ia kōpaki Kete Manarua ka tukua kia aromatawaia.

Mā ngā Ākonga anō ā rātou mahi e tukuatu i te tuatahi. Tēnā, matakia te ataata, tikiake rānei i ngā tohutohu e whakaatu ana me pēhea te tuku atu i ngā tāpaenga Kete Manarua mā te pūnaha hou - [He puka aratohu](#).

Mēnā kei te hiahia āwhina ngā Ākonga ki te tuku atu i ngā tāpaenga Kete Manarua, tēnā, kōrero ki a rātou, ā, māu anō rātou e awahi, e tautoko.

HAUORA

92058 Te tautohu i ngā āhuatanga matua o te kaitiakitanga
me te hononga ki te oranga

(Kaupae 1, Whiwhinga 5)

Kairangi	Kaiaka	Paetae
Ka whakamārama i ngā āhuatanga matua o te kaitiakitanga me te hononga ki te oranga.	Ka whakaahua i ngā āhuatanga matua o te kaitiakitanga me te hononga ki te oranga.	Ka tautohu i ngā āhuatanga matua o te kaitiakitanga me te hononga ki te oranga.

Tūmahi Aromatawai

Te Paerangi

Māku anō tōku nei whare e hanga, ko te tūāpapa ko ngā uara / pūmanawa / mātāpono. Ko ngā pou o roto, he pou tinana, he pou hinengaro, he pou wairua, he pou whaanau. Ko te tāhūhū ko te oranga tangata.

Te Pae Tawhiti

Ka whakaatu māramatanga mō te kaitiakitanga.

Te Pae Tata

Hei ārahi

Kaitiakitanga - Ngā kōrero tuku iho

Ko ngā āhukatanga o te āta tiaki i te taiao me ōna rawa, tae noa ki ngā taonga tuku iho, i runga anō i te tirohanga Māori.

He mana nui kei roto i ngā kōrero tuku iho o nehe. Katoa ngā kōrero e rangitāmiro ana ki tētahi/ētahi kura huna, kōrero āki, kōrero whai mana, hei arataki i te tangata.

Whakamaua Kia Tinana!

Hei mahi

Ka waihanga mai te ākongā i tētehi / ētehi kiriata e takirua ana i tētehi / ētehi kōrero tuku iho e hāngai ana ki tō rātou rohe, me te pānga o ēnei kōrero tuku iho ki tō rātou oranga.

Haumi E!

Hei whakamārama

Ngā āhukatanga matua o te kaitiakitanga

Koia nei ētahi:

- Te mauri me te tapu.
- Te āhua/tikanga o te kaitiakitanga i ngā wā o mua, o nāianei hoki.
- Ngā kaitiaki me ngā mea e tiakina ana e rātou.
- Te mana whenua me te ahikā.
- Te mana whakaheke/te mana tūpuna.
- Te whakapapa.
- Ngā rāhui.
- Ngā ture o nāianei, pēnei i te Ture Whakahaere Rawa.

Te hononga ki te oranga

Koia nei ētahi:

- Ngā pānga ki te mana, ki ngā kawenga hoki a te whānau, a te iwi hei kaitiaki taonga.
- Te whakaora ake i ngā āhukatanga matua o te kaitiakitanga hei tikanga tuku iho.
- Te pupuri i ngā tikanga tuku iho a te whānau, a te hapū, a te iwi hoki.
- Ngā pānga ki te mauri o te whenua me te taiao.
- Ngā pānga ki ngā uri whakaheke.

Hui E!

Hei whakaatu

Ka whakaemi te ākonga i ngā mahi katoa, ka whakaraupapa ai hei taunakitanga mō te Kete Manarua.

Anei ngā momo taunakitanga hei rau atu ki te Kete Manarua. Mā te ākonga tētahi, ētahi rānei e kōwhiri hei taunaki i āna mahi:

• Tētahi kiriata me tētahi kōrero akiaki	Me 2 meneti te kiriata, me kotahi me te haurua meneti te kōrero
• Tētahi kiriata me tētahi whakamārama	Me 2 meneti te kiriata, me 150 ngā kupu i te whakamārama.
• Tētahi kiriata	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi kōrero ā-waha	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi MP4	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi rauatame, tētahi hopukanga reo	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi rauata	Me 4 ki te 6 meneti.
• Tētahi rārangi wā	Me kotahi meneti te mōkito.
• Tētahi tuhinga	Me 200 ki te 300 ngā kupu.
• Tētahi uiuinga	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi whakaaturanga	Me 2 ki te 4 meneti.

Taiki E!

Ko te 30 o Oketopa, 2024 te rā aukati mō tēnei aromatawai.

HAUORA

92059 Te tautohu i ngā āhuatanga matua o te whanaungatanga me te hononga ki te oranga

(Kaupae 1, Whiwhinga 5)

Kairangi	Kaiaka	Paetae
Ka whakamārama i ngā āhuatanga matua o te whanaungatanga me te hononga ki te oranga.	Ka whakaahua i ngā āhuatanga matua o te whanaungatanga me te hononga ki te oranga.	Ka tautohu i ngā āhuatanga matua o te whanaungatanga me te hononga ki te oranga.

Tūmahi Aromatawai

Te Paerangi

Māku anō tōku nei whare e hanga, ko te tūāpapa ko ngā uara / pūmanawa / mātāpono. Ko ngā pou o roto, he pou tinana, he pou hinengaro, he pou wairua, he pou whaanau. Ko te tāhūhū ko te oranga tangata.

Te Pae Tawhiti

Ka whakaatu māramatanga mō te whanaungatanga.

Te Pae Tata

Hei ārahi

Ka whakaatu māramatanga ki tētahi kaupapa motuhake me te hononga ki te oranga o te tangata/whānau/hapū/iwi.

Whakamaua Kia Tinana!

Hei mahi

Kōwhiria tētahi kaupapa motuhake nō tō whānau, tō hapū, tō iwi rānei.

Hei tauira Koroneihana, Rīketa, Hāhi Rātana - te waru ō Nōema, Hāhi Ringatu – Tekau mā rua, Mana Ariki, Kurangaituku, Te Hui Ahurei, Waitangi etc.

Tūhuratia ōna kōrero tuku iho (he karakia, he whakapapa, he pūrākau, ētahi atu rānei).

Whakamāramahia mai ngā āhuetanga o te whanaungatanga ki tēnei kaupapa motuhake me te hononga ki te oranga.

Whakamauhangatia ngā puna kōrero hei Kete Manarua . Whakauruhia ngā momo taunaki hei tauira.

Tirohia te rārangi taunaki e taea ai kei Hui E!

Haumi E!

Hei whakamārama

Whanaungatanga

Te hononga ā-whakapapa, ā-toto, tētahi atu momo hononga rānei o te tangata ki tētahi atu e kiia ai he whanaunga, he hoa tata rānei.

Ngā āhuetanga matua o te whanaungatanga

Koia nei ētahi:

- Te whānau, te hapū, te iwi.
- Te whakawhanaungatanga, te aroha, te wairuatanga.

- Te manaakitanga, te kotahitanga, me te ūkaipōtanga.
- Te rangatiratanga, te pūkengatanga.

Ngā hononga ki te oranga

Koia nei ētahi:

- Te noho tahi a ngā tēina me ngā tuākana.
- Te aroha me ngā taura here tangata.
- Ngā hua o te mahi ngātahi.
- Te tautoko.
- Te atawhai.
- Te mana o te whānau, o te hapū, o te iwi.
- Te kiritau.

Hui E!

Ka whakaemi te ākonga i ngā mahi katoa, ka whakaraupapa ai hei taunakitanga mō te Kete Manarua.

Anei ngā momo taunakitanga hei rau atu ki te Kete Manarua. Mā te ākonga hei kōwhiri tētahi/ētahi hei taunaki i āna mahi:

• Tētahi kiriata me tētahi kōrero akiaki	Me 2 meneti te kiriata, me kotahi me te haurua meneti te kōrero
• Tētahi kiriata me tētahi whakamārama	Me 2 meneti te kiriata, me 150 ngā kupu i te whakamārama.
• Tētahi kiriata	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi kōrero ā-waha	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi MP4	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi rauatame, tētahi hopukanga reo	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi rauata	Me 4 ki te 6 meneti.
• Tētahi rārangi wā	Me kotahi meneti te mōkito.
• Tētahi tuhinga	Me 200 ki te 300 ngā kupu.
• Tētahi uiuinga	Me 2 ki te 4 meneti.
• Tētahi whakaaturanga	Me 2 ki te 4 meneti.

Taiki E!

Ko te 30 o Oketopa, 2024 te rā aukati mō tēnei aromatawai.

Kupu Taka

Kete Manarua	Kohinga taunakitanga nā te ākonga.
Pae pāhopori	Ngā pae matihiko o ngā whatunga papori pēnei i a Paeāhua, TikTok rānei.
Pātai matawhawhati	Ngā pātai kua rere māori noa, kāore he whakamōhio tōmua.
Pukauhi taunakitanga	He whārangi whakarārangi me te whakatūturu i ngā taunakitanga.
Tāpaetanga	Te tuku i ngā mahi.